

Saksgang
Fylkestinget 2015 - 2019

Møtedato
13.03.2019

Saksnr.
10/19

Høring: Forslag til endringer i reindrifstloven

Sammendrag

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har den 01.02.2019 sendt ut høringsforslag vedrørende forslag til endringer i reindrifstloven. LMD vurderer blant annet å endre Reindrifstlovens § 71 med bestemmelser om oppnevning av reindrifststyret. Opprinnelig har styret bestått av syv medlemmer, hvorav fire er oppnevnt av LMD og tre av Sametinget. Sametinget har ved nåværende styreperiode ikke oppnevnt sine tre medlemmer, med begrunnelse i at staten ikke ville foreta/ta del i en helhetlig gjennomgang reindrifstloven. I forslag til lovendring foreslår Departementet at reindrifststyret opprettes med syv medlemmer og varamedlemmer oppnevnt av Kongen. Dersom Sametinget ønsker det, kan Sametinget oppnevne tre av syv medlemmer med varamedlemmer.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Finnmark fylkeskommune støtter ikke lovendringen om å endre Reindrifstlovens § 71 med bestemmelser om oppnevning av reindrifststyret foreslått av Landbruks- og matdepartementet (LMD)
2. Finnmark fylkeskommune anmoder partene om å imøtese en prosess som bidrar til å styrke samisk innflytelse i reindrifststyret.

Vadsø 19.02.2019

Øystein Ruud
fylkesrådmann

Hilde Mietinen
Nærings- og nordområdesjef

Vedlegg

1. Forslag til endringer i reindrifftsloven – høring
2. Høringsnotat om endringer i reindrifftsloven
3. Høringsadressater

Bakgrunn

Reindrifststyret består av fire medlemmer som oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet, og tre medlemmer av Sametinget. Sametinget har siden 31. desember 2017 ikke oppnevnt sine tre medlemmer til Reindrifststyret, med begrunnelse i at staten ikke ville foreta/ta del i en helhetlig gjennomgang Reindrifstloven.

I perioden hvor Sametinget ikke har oppnevnt sine tre medlemmer har departementet likevel oppnevnt sine fire medlemmer, inkludert leder, slik at styret har vært beslutningsdyktig. Et midlertidig styre har fungert med virke frem til 1. juli 2019.

Departementet ser løsningen som lite tilfredsstillende, og vurderer lovmessige endringer for å få på plass et fulltallig reindrifststyre.

Denne saken handler om å ta stilling til Departementets lovendringsforslag om at staten oppnevner alle syv medlemmene dersom Sametinget ikke oppnevner sine tre medlemmer. Høringsfristen er satt til 15. mars 2019.

Beskrivelse

Etter at virketiden for reindrifststyret 2013 – 2017 løp ut 31. desember 2017, oppnevnte ikke Sametinget sine tre medlemmer. Sametinget og Norske Reindrifsamers Landsforbund har ved gjentatte anledninger bedt om en helhetlig gjennomgang av reindrifstloven, uten at LMD har villet ta del i en slik gjennomgang, ifølge høringsnotatet fra departementet.

Statens har ment at det har vært for tidlig med en helhetlig gjennomgang av reindrifstloven. Dette begrunner LMD med at dagens reindrifstlov, som trådte i kraft 1. juli 2007, har vært gjennom omfattende prosesser med utarbeidelse av bruksregler og fastsettelse av reintall. LMD skriver videre i sitt høringsnotat at viktige deler av loven ennå ikke har fått virke, og at det generelt er et behov for å høste mer erfaring med loven slik den er i dag.

LMD frykter at forvaltningen vil stoppe opp på en rekke områder uten et reindrifststyre. Derfor har LMD oppnevnt sine fire medlemmer, inkludert leder, slik at man midlertidig har fått et beslutningsdyktig styre, med virketid frem til 1. juli 2019.

En slik løsning ser dog ikke departementet som varig eller tilfredsstillende. For å få et fulltallig reindrifststyre på permanent basis, må det etter departementets oppfatning gjøres lovgivningsmessige grep.

LMD mener at lovens bestemmelse om oppnevning av reindrifststyre derfor bør endres slik at Sametinget får en adgang til å oppnevne medlemmer, og ikke en plikt slik det er i dag. Dersom Sametinget ikke oppnevner sine tre medlemmer, må staten oppnevne alle syv medlemmene.

Det legges videre til grunn i høringsnotatet at staten ved oppnevningen i en slik situasjon må forholde seg til de kriteriene som følger av reindrifstloven § 71 annet ledd, dvs. en rimelig geografisk fordeling, allsidige faglige forutsetninger og samfunns erfaring, mest mulig lik representasjon av begge kjønn, og at det blant medlemmene skal være aktive utøvere av reindrif i reinbeiteområde. Videre skal reindrifstens organisasjoner ha forslagsrett.

Sametinget har ikke kunne slutte seg til departementets forslag om den konkrete endringen i reindrifstloven, og har isteden ønsket å diskutere alternative løsninger som kan bidra til å sikre større grad av samisk medbestemmelse.

LMD vurderer videre alternative løsninger som for omfattende og prinsipielle til at det er mulig å gjennomføre på kort sikt. Dette konkrete endringsforslaget hadde sin bakgrunn i et behov for å løse en situasjon som var akutt, og det mener Departementet man på en forholdsvis enkel måte vil kunne oppnå med den foreslåtte endringen.

Etter konsultasjoner mellom Sametinget og Departementet, ser LMD det ikke som hensiktsmessig med noen videre prosess med Sametinget om den foreslåtte endringen i reindrifftsloven § 71.

Departementet har derfor følgende forslag til lovtekst i reindrifftsloven § 71 første ledd første og andre setning:

Det opprettes et reindrifftsstyre på syv medlemmer med personlige varamedlemmer der medlemmene med varamedlemmer oppnevnes av Kongen. Dersom Sametinget ønsker det, kan Sametinget oppnevne tre av syv medlemmer med varamedlemmer.

Utover det vil § 71 være uendret.

Vurdering

Reindrifftsstyret er et viktig beslutnings- og forvaltningsorgan for reindrifftsloven, og fylkesrådmannen er enig i LMD at uten et reindrifftsstyre, vil reindrifftsforvaltningen på en rekke områder stoppe opp.

En viktig forutsetning for å forvalte reindrift i samiske områder, er ivaretagelse av samiske og reindrifftsutøvernes interesser. Men med et mindretall medlemmer oppnevnt av Sametinget i Reindrifftsstyret, kan dette gå utover samisk medbestemmelse. Det synes derfor ikke som om den samiske medbestemmelse i nåværende lovtekst i § 71 i Reindrifftsloven ivaretas og opprettholdes i tilstrekkelig grad.

Et lovforslag basert på at staten skal oppnevne alle medlemmer i Reindrifftsstyret, vil ikke kunne imøtekomme dagens behov for større samisk medbestemmelse, og Sametingets uttrykte behov for en gjennomgang av reindrifftsloven. Størst gevinst for samiske interesser ved å godta lovendringen, er fortsatt mindretall i styret. Fylkesrådmannen vurderer derfor lovforslaget som mangelfull og lite imøtekommende ovenfor samiske interesser.

Et tilfredsstillende og varig beslutnings- og forvaltningsorgan for reindrifftsloven, bør finne andre løsninger som i større grad er mer inkluderende og imøtekommende ovenfor de samiske interessene i saken. Fylkesrådmannen ser derfor et behov for at ledelsen i styret bør ha større samisk forankring.

Med dette til grunn vurderer fylkesrådmannen den foreslåtte endringen i reindrifftslovens § 71 såpass alvorlig at Finnmark fylkeskommune ikke bør slutte seg til departementets forslag om den konkrete endringen i reindrifftsloven. I likhet med Sametinget mener fylkesrådmannen at departementet heller bør vurdere alternative løsninger som kan bidra til å sikre større grad av samisk medbestemmelse. En alternativ løsning kan være rullerende leder.